

PSİKOSOSYAL KORUMA, ÖNLEME VE
KRİZE MÜDAHALE HİZMETLERİ
DOKÜMAN KILAVUZU

Esenler

Rehberlik ve Araştırma Merkezi

Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri Bölümü

2. Baskı

2024

Hazırlayanlar:

RPD Hizmetleri Bölüm Başkanı
Ümare USTAOĞLU

Müdür Yardımcısı
Halil İbrahim YILMAZ

<https://esenlerram.meb.k12.tr/>

Esenler RAM

ÖNSÖZ

Değerli psikolojik danışman/rehber öğretmenlerimiz,

Çalışmalarınızda yararlanabileceğiniz dokümanlara ulaşmanızı kolaylaştırmak amacıyla Esenler Rehberlik ve Araştırma Merkezi tarafından "Psikososyal Koruma, Önleme ve Krize Müdahale Hizmetleri Doküman Kılavuzu" hazırlanmıştır. Kılavuzda, Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğünün yayımlamış olduğu kuram kitapları, psikoeğitim kitapları, hikaye kitapları, broşürler, sunumlar, afişler, animasyonlar vb. dokümanların görselleri ve linkleri kavram haritası tekniği ile sizlerin hizmetine sunulmuştur.

Çalışmalarda emeği geçen Rehberlik Hizmetleri Bölüm Başkanım Ümare USTAOĞLU'na ve Müdür Yardımcım Halil İbrahim YILMAZ'a teşekkür ederim.

Harun ACAR
Esenler Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürü

AÇIKLAMA

Ülkemizde psikososyal destek programları ilk olarak 1999 depreminden sonra fark edilen ihtiyaçlar doğrultusunda Milli Eğitim Bakanlığı ve UNICEF iş birliği ile 2001 yılında geliştirilmiştir. 2017 yılına kadar kullanılan bu "Psikososyal Destek Programları"nın içerikleri ve teknikleri, toplumsal ve teknolojik değişikliklere paralel bir biçimde yenilenmediği için uygulama sürecindeki uyarlamalar, eğitimci/uygulayıcının kişisel danışmanlık becerileri ile sınırlı kalmış ve programları güncelleme ihtiyacı doğmuştur.

Bu eksiklik ve ihtiyaçlar doğrultusunda; MEB ve UNICEF iş birliği ile disiplinlerarası bir yaklaşımla mevcut programın zenginleştirilmesi ve kültürel bağlama daha duyarlı ve tutarlı hale getirilmesi amacı ile farklı alanlardan akademisyenlerin de geniş katılımı ile birçok çalıştay ve toplantı düzenlenmiştir. Tüm bu çalışmalar sonucunda 2018 yılında "Psikososyal Destek Programları" kapsamında 1 tanesi önleyici, 6 tanesi güçlendirici (Göç, Terör, Cinsel İstismar, İntihar, Ölüm-Yas, Doğal Afet) olmak üzere toplam 7 kitap hazırlanmıştır.

Pandemi süreci sonrasında 2021 yılında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından UNICEF'in finansal desteği ile "Psikolojik Sağlamlık", "Psikolojik İlk Yardım", "Akran Zorbalığı", "Siber Zorbalık" ve "Psikososyal Destek Psiko eğitim Programı (Sel, Yas, Göç, İntihar, Terör, Cinsel İstismar, Çığ, Yangın, Maden Kazası, Deprem, Salgın Hastalık)" dokümanları hazırlanmıştır.

2022 yılında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından UNICEF'in finansal desteği ile "Çalışana Destek" dokümanları, Millî Eğitim Bakanlığı'nın finansal desteği ile "Zorlayıcı Yaşam Olayları Sonrası Öğretmen Psiko eğitim Programı", 2023 yılında ise Millî Eğitim Bakanlığı'nın finansal desteği ile "Zorlayıcı Yaşam Olayları Sonrası Veli Psiko eğitim Programı" ve "Zorlayıcı Yaşam Olayları Sonrası Öğrenci Psiko eğitim Programları" hazırlanmıştır.

Hazırlanmış olan tüm dokümanlar Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün web sitesinde yer almaktadır. Esenler Rehberlik ve Araştırma Merkezi olarak bu kılavuz ile bakanlığın web sitesinde sunmuş olduğu dokümanlara ulaşımı kolaylaştırmak amaçlanmıştır.

İlgili doküman linklerine ulaşmak için görsellerin üzerine tıklanması yeterlidir.

İÇİNDEKİLER

01 Psikososyal Destek Programları

02 Psikososyal Destek Psikoęitim

2.1 Sel

2.2 Yas

2.3 Göç

2.4 İntihar

2.5 Terör

2.6 Cinsel İstismar

2.7 Çığ

2.8 Yangın

2.9 Maden Kazası

2.10 Deprem

2.11 Salgın Hastalık

03 Psikolojik Sağlamlık

04 Zorlayıcı Yaşam Olayları

05 Psikolojik İlk Yardım (PIY)

06 Çalışana Destek

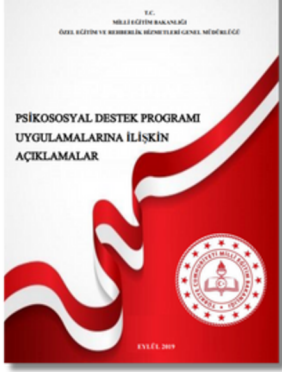
07 Akran Zorbalığı

08 Siber Zorbalık

09 Sosyal Duygusal Beceriler

PSİKOSOSYAL DESTEK PROGRAMLARI

① Psikososyal Destek Programı Uygulamalarına İlişkin Açıklamalar

① Psikososyal Destek Programı Uygulama Kılavuzu

① Psikososyal Önleyici Destek Programı

① Psikososyal Güçlendirici Destek Programı

Doğal Afet

Ölüm-Yas

Göç

İntihar

Terör

Cinsel İstismar

① Psikososyal Dijital Destek Programı

PSİKOSOSYAL DESTEK SEL

① Sel Psikososyal Destek Psikoęitim Programı

Okul Öncesi

İlkokul

Ortaokul

Lise

① Sel ve Psikolojik Travma Yardım Rehberi

Öğretmenler

Aileler

Yetişkinler

① Sel Konulu Hikaye Kitabı

Neşeli Dere

① Sel Psikoęitim Çalışması Bilgilendirme Oturumları

Öğretmen

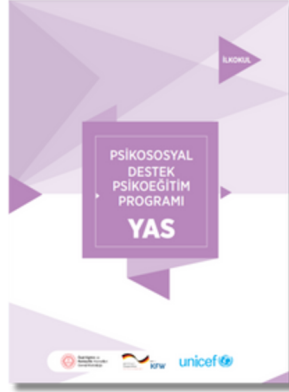
Aile

PSİKOSOSYAL DESTEK YAS

① Yas Psikososyal Destek Psiko eğitim Programları

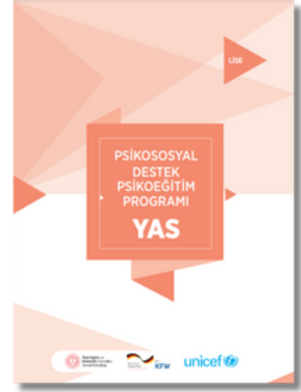
Okul Öncesi

İlkokul

Ortaokul

Lise

① Çocuk ve Ergenlerde Kayıp-Yas Bilgilendirme Sunuları

Öğretmenler

Aileler

① Çocuk ve Ergenlerde Kayıp-Yas Bilgilendirme Rehberleri

Öğretmenler

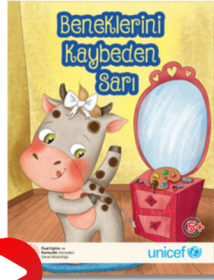

Aileler

① Kayıp Konulu Hikaye Kitapları

Üzğün Benekler

Beneklerini Kaybeden Sarı

① Boşanma Konulu Hikaye Kitapları

Buz ve Çiçek Diyarı

Geçmiş Mektup

PSİKOSOSYAL DESTEK GÖÇ

① Psikososyal Destek Göç Psiko eğitim Programları

Okul Öncesi

İlkokul

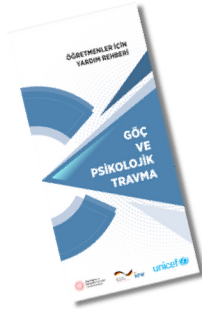

Ortaokul

Lise

① Göç ve Psikolojik Travma Broşürü / Yardım Rehberleri

Öğretmenler

Aileler

Yetişkinler

① Göç Psiko eğitim Çalışması Bilgilendirme Oturumları

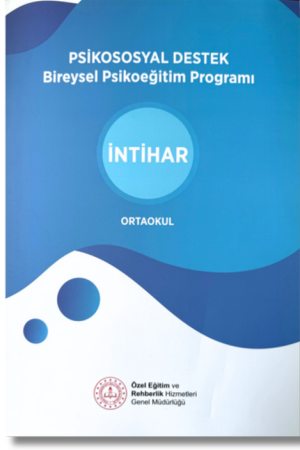
Öğretmen

Aile

PSİKOSOSYAL DESTEK İNTİHAR

① Psikososyal Destek İntihar Bireysel Psikoęitim Programları

Ortaokul

Lise

① Psikososyal Destek İntihar Grup Psikoęitim Programları

Ortaokul

Lise

* İntihar konulu psikoğitim programlarının linkleri bakanlık tarafından henüz yayımlanmamıştır.

PSİKOSOSYAL DESTEK TERÖR

① Psikososyal Destek Terör Psiko eğitim Programları

Okul Öncesi

İlkokul

Ortaokul

Lise

① Terör ve Psikolojik Travma Broşürü / Yardım Rehberleri

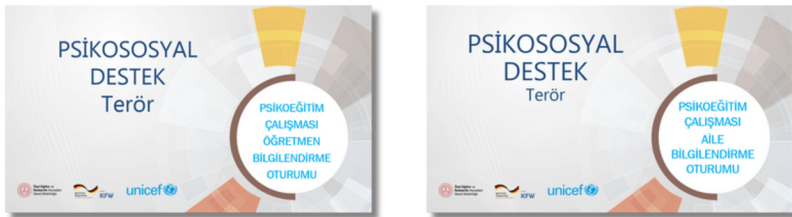

Öğretmenler

Aileler

Yetişkinler

① Terör Psiko eğitim Çalışması Bilgilendirme Oturumları

Öğretmen

Aile

PSIKOSOSYAL DESTEK CİNSEL İSTİSMAR

① Psikososyal Destek Cinsel İstismar Psikoęitim Programları

Okul Öncesi

İlkokul

Ortaokul

Lise

* Cinsel istismar konulu psikoğitim programlarının linkleri bakanlık tarafından henüz yayımlanmamıştır.

PSİKOSOSYAL DESTEK ÇİĞ

① Psikososyal Destek Çiğ Psiko eğitim Programları

Okul Öncesi

İlkokul

Ortaokul

Lise

① Çiğ ve Psikolojik Travma Broşürü / Yardım Rehberleri

Öğretmenler

Aileler

Yetişkinler

① Çiğ Psiko eğitim Çalışması Bilgilendirme Oturumları

Öğretmenler

Aileler

PSİKOSOSYAL DESTEK YANGIN

① Psikososyal Destek Yangın Psiko eğitim Programları

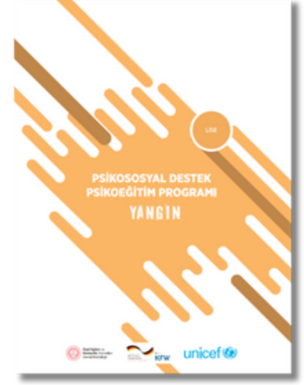
Okul Öncesi

İlkokul

Ortaokul

Lise

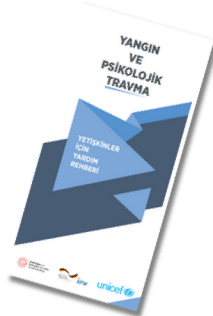
① Yangın ve Psikolojik Travma Broşürü / Yardım Rehberi

Öğretmenler

Aileler

Yetişkinler

① Yangın Konulu Hikaye Kitapları

Bulut'un Fidanları

Kırmızı Gözlü Bulutlar

① Yangın Psiko eğitim Çalışması Bilgilendirme Oturumları

Öğretmenler

Aileler

PSİKOSOSYAL DESTEK MADEN KAZASI

① Psikososyal Destek Maden Kazası Psiko eğitim Programları

Okul Öncesi

İlkokul

Ortaokul

Lise

① Psikolojik Travma (Maden Kazası) Broşürü / Yardım Kılavuzları

Öğretmenler

Aileler

① Maden Kazası Oturumları

Öğretmen

Veli

PSİKOSOSYAL DESTEK DEPREM

① Psikososyal Destek Deprem Psiko eğitim Programları

Okul Öncesi

İlkokul

Ortaokul

Lise

① Deprem ve Psikolojik Travma Broşürü / Yardım Rehberleri

Öğretmenler

Aileler

Yetişkinler

① Deprem Konulu Hikaye Kitapları

Oyuncak Moli Sallanıyor

Sallanan Karınca Yuvası

① Deprem Psiko eğitim Çalışması Bilgilendirme Oturumları

Öğretmenler

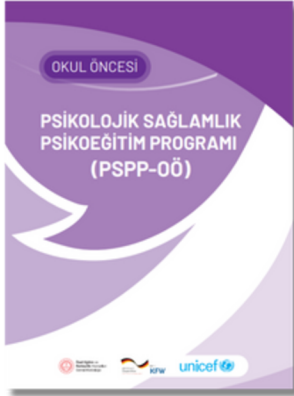
Aileler

PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK

① Kuramsal Kitap

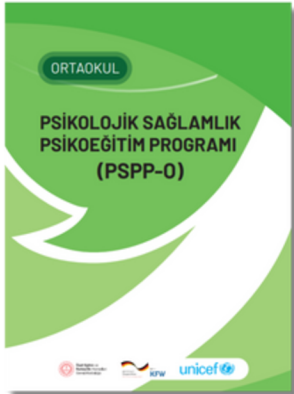
① Psikolojik Sağlık Psikoeğitim Programları

Okul Öncesi

İlkokul

Ortaokul

Lise

PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK BROŞÜRLER

① Okul Öncesi Broşürleri

Öğretmenler

Aileler

① İlkokul Broşürleri

Öğretmenler

Aileler

① Ortaokul Broşürleri

Öğretmenler

Aileler

① Lise Broşürleri

Öğretmenler

Aileler

PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK SUNUMLAR

① Okul Öncesi Sunumları

Öğretmen

Ebeveyn

① İlkokul Sunumları

Öğretmen

Ebeveyn

① Ortaokul Sunumları

Öğretmen

Ebeveyn

① Lise Sunumları

Öğretmen

Ebeveyn

PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK HİKAYE KİTAPLARI

① Psikolojik Sağlık Konulu Hikaye Kitapları

Ağlayan Bebek,
Bambus Arısı ve
Süper Güçlerim

Beyaz Duvar

Çekirdekten
Ağaç, Ağaçtan
Çekirdek

Çelebi'nin
Bisikleti

Galaksiler Arası
Yardım Çağrısı

İği ve Yansima
Ormanı

İşıltını Keşfet

Kalem Kutusu
Kardeşliği

Renkli Mantar
Ormanı

Sarı Kuyruk

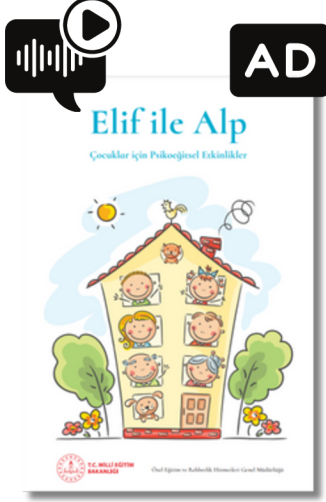
Siyah Kule

Yel Değirmeni ve
Rüzgâr Gülleri

PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK PSİKOEĞİTSEL ETKİNLİKLER

① Elif ile Alp Serisi

Çocuklar için
Psikoeğitisel Etkinlikler

Benzetme Oyunu

Piknik Hazırlığı

Okul Heyecanı

Seslendirme desteği

Sesli betimleme desteği

ZORLAYICI YAŞAM OLAYLARI (TRAVMATİK OLAY)

① Zorlayıcı Yaşam Olayları Sonrası Öğretmen ve Veli Psikoeğitim Programları

Öğretmen

Veli

① Zorlayıcı Yaşam Olayları Sonrası Öğrenci Psikoeğitim Programları

Okul Öncesi

İlkokul

Ortaokul

Lise

① Travmatik Yaşam Olayları Sonrasında Bilgilendirme Rehberleri

Öğretmen

Aile

TRAVMATİK YAŞAM OLAYLARI SONRASI HİKAYELER

① Travmatik Yaşam Olayları Sonrası İyileştirici Hikayeler Künyesi

	Hikâye İsimleri	Hikâye Konusu	Hikâyenin Sınıf Düzeyi	Yaş Seviyesi	Hikâye Sayfa Sayısı
	<u>Bulutun Fidanları</u>	Yangın	Okul Öncesi ve 1. Sınıf	"+5 yaş"	16 Sayfa
	<u>Kırmızı Gözlü Bulutlar</u>	Yangın	2. ve 3. Sınıf	"+5 yaş"	32 Sayfa
	<u>Neşeli Dere</u>	Sel	1. ve 2. Sınıf	"+5 yaş"	32 Sayfa
	<u>Gizemli Benekler</u>	Salgın Hastalık	Okul Öncesi ve 1. Sınıf	"+5 yaş"	16 Sayfa
	<u>Semir'in Şifalı Ormanı</u>	Salgın Hastalık	1. ve 2. Sınıf	"+5 yaş"	32 Sayfa
	<u>Gezgin Hapşuruk Tozu</u>	Salgın Hastalık	4. Sınıf	"+5 yaş"	32 Sayfa
	<u>Beneklerini Kaybeden Sarı</u>	Kayıp	Okul Öncesi ve 1. Sınıf	"+5 yaş"	16 Sayfa
	<u>Üzgün Benekler</u>	Kayıp	1. ve 2. Sınıf	"+5 yaş"	32 Sayfa
	<u>Oyuncak Moli Sallanıyor</u>	Deprem	1. ve 2. Sınıf	"+5 yaş"	32 Sayfa
	<u>Sallanan Karınca Yuvası</u>	Deprem	3. ve 4. Sınıf	"+5 yaş"	32 Sayfa
	<u>Buz ve Çiçek Diyarı</u>	Boşanma	4. Sınıf	"+5 yaş"	32 Sayfa
	<u>Geçmişe Mektup</u>	Boşanma	4. Sınıf	"+8 yaş"	32 Sayfa

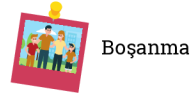
* Çizelgede belirtilen hikaye kitapları, ilgili oldukları konunun psikoeğitim sayfasında da yer almaktadır.

Yangın

Deprem

Boşanma

Salgın Hastalık

Sel

Kayıp

PSİKOLOJİK İLK YARDIM

① Uygulama Kitapları

Öğretmen

Psikolojik Danışman

① Psikolojik İlk Yardım Broşürleri

Öğretmen

Psikolojik Danışman

① Sunumlar

Öğretmen

Psikolojik Danışman

① Afiş

① Animasyonlar

↳ Yetişkin

↳ Öğretmen

↳ Kuramsal Bilgi 1

↳ Kuramsal Bilgi 2

↳ Uygulama Örnekleri 1

↳ Uygulama Örnekleri 2

ÇALIŞANA DESTEK

- ① Afet ve Acil Durumlarda Psikososyal Destek Hizmeti Sunan Psikolojik Danışman/Rehber Öğretmenler için “Çalışana Destek”

Psikoeğitsel Destek Grubu

Stres Kaynakları ve Öz Bakım El Kitabı

Çalışana Destek Sunumu

Öz Bakım Paketi Kılavuzu

Öz Bakım Broşürü

AKRAN ZORBALIĞI

① Kuramsal Kitap

① Bilgilendirme Rehberleri

Öğretmen

Veli

① Akran Zorbalığı Konulu Hikaye Kitapları

Okul Öncesi Öğrencilerine Yönelik Akran Zorbalığı Hikaye Kitapları

Dostluk
Kazansın

Maymun Mini
Zor Durumda

Pego'nun Zor
Arkadaşı

Sari'nin Cesareti

İlkokul Öğrencilerine Yönelik Akran Zorbalığı Hikaye Kitapları

Alican'ın
Ne Derdi Var?

Konuşarak
Anlaşabiliriz

Kulaktan
Kulağa

O Benim
Sırrımdı

AKRAN ZORBALIĞI SUNUMLAR

① Akran Zorbaliğı Öğretmen Sunumları

Okul Öncesi

İlkokul

Ortaokul

Lise

① Akran Zorbaliğı Veli Sunumları

Okul Öncesi

İlkokul

Ortaokul

Lise

AKRAN ZORBALIĞI FARKINDALIK PROGRAMLARI

① Akran Zorbaliğı Farkındalık Programları

Okul Öncesi

İlkokul

Ortaokul

Lise

① Akran Zorbaliğı Farkındalık Program Sunumları

Okul Öncesi Oturumları

İlkokul Oturumları

AKRAN ZORBALIĞI ARKADAŞLIK İLİŞKİLERİ GELİŞTİRME

① Akran Zorbalığına Maruz Kalan Öğreclere Yönelik Psikoeğitim Programları

Okul Öncesi

İlkokul

Ortaokul

Lise

① Akran Zorbalığı Yapan Öğreclere Yönelik Psikoeğitim Programları

Okul Öncesi

İlkokul

Ortaokul

Lise

① Okul Öncesi Veli Bültenleri

Zorbaliğa Maruz Kalan
Öğrenci Velileri için

Zorbalık Yapan
Öğrenci Velileri için

SİBER ZORBALIK

① Kuramsal Kitap

① Siber Zorbalık Broşürleri

Veli

Öğretmen

① Siber Zorbalık Psiko eğitim Programları

İlkokul

Ortaokul

Lise

① Siber Zorbalık Konulu Hikaye Kitapları

Kahraman'ın
Kitapları

İkizlerin
Hikayesi

① Afiş

SİBER ZORBALIK SUNUMLAR

① Siber Zorbalık Öğretmen Sunumları

İlkokul

Ortaokul

Lise

① Siber Zorbalık Veli Sunumları

İlkokul

Ortaokul

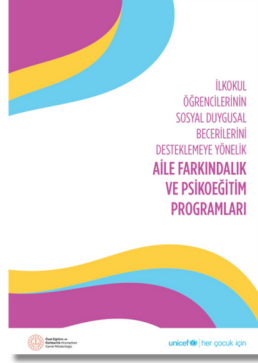
Lise

SOSYAL DUYGUSAL BECERİLERİ DESTEKLEME PROGRAMLARI

① Öğrencilerin Sosyal Duygusal Becerilerini Desteklemeye Yönelik Aile Farkındalık ve Psikoeğitim Programları

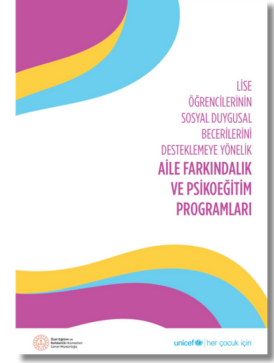
Okul Öncesi

İlkokul

Ortaokul

Lise

① Öğrencilerin Sosyal Duygusal Becerilerini Desteklemeye Yönelik Aile Müdahale Programları

Okul Öncesi

İlkokul

Ortaokul

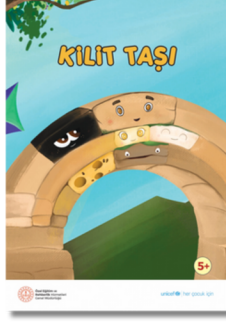
Lise

SOSYAL DUYGUSAL BECERİLER HİKAYE KİTAPLARI

- ① Okul Öncesi Öğrencileri için Sosyal Duygusal Becerilerini Desteklemeye Yönelik Hikâye Kitapları

Duygulu Orman

Kilit Taşı

Burcu'nun Nefes
Yolculuğu

Karar Aynası

Adsız

- ① İlkokul Öğrencileri için Sosyal Duygusal Becerilerini Desteklemeye Yönelik Hikâye Kitapları

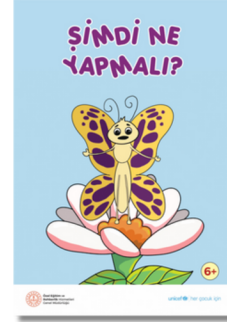
Dup Dup

Üzüntünü "Ye"n

Karıncanın Cemil
ve Keşifleri

Şimdi Ne
Yapmalı?

Yeşil Gökyüzü

LİNKLER

- ① [Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü](#)
- ① [Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği](#)
- ① [Psikososyal Koruma, Önleme ve Krize Müdahale Hizmetleri Yönergesi](#)
- ① [2023-2024 Eğitim Öğretim Yılı Kadına Yönelik Şiddeti Önleme İl Eylem Planı](#)
- ① [2023-2024 Eğitim Öğretim Yılı Bağımlılıkla Mücadele İl Eylem Planı](#)
- ① [Esenler Rehberlik ve Araştırma Merkezi](#)

Esenler
Rehberlik ve Araştırma Merkezi

Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri Bölümü

(0212) 611 08 25

Oruçreis mah, Karadeniz Cd.
No:18/1, 34235 Esenler/
İstanbul

966501@meb.k12.tr

@esenlerram